

Školský internát, Karpatská 9, Poprad

Karpatská 9, 058 01 Poprad

Smernica k prevencii segregácie žiakov v škole

Riaditeľka Školského internátu, Karpatská 9, 058 01 Poprad vydáva Smernicu k prevencii segregácie žiakov v Školskom internáte ktorá je neoddeliteľnou súčasťou Školského poriadku (ďalej len „Smernica“). Smernica je vypracovaná v súlade so zákonom č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov a so Štandardami dodržiavania zákazu segregácie vo výchove a vzdelávaní (ďalej len „Štandardy“), ktoré vydáva MŠVVaM SR.

Čl. 1 Úvodné ustanovenia

1. Segregácia znamená priame alebo nepriame oddelenie žiakov v rámci školského internátu, ktoré vedie k zníženiu kvality ich výchovno – vzdelávacieho procesu alebo obmedzeniu ich príležitostí v porovnaní s ostatnými žiakmi.
2. Za segregáciu sa považujú aj opatrenia, ktoré nie sú odôvodnené objektívnymi výchovno - vzdelávacími potrebami žiaka, ale sú založené na predsudkoch alebo stereotypoch.
3. Cieľom smernice je zabezpečiť rovnosť v prístupe k výchovno – vzdelávaciemu procesu, predchádzať segregácii a diskriminácii žiakov na základe etnického pôvodu, sociálneho postavenia, zdravotného stavu alebo iných charakteristík.
4. Táto smernica upravuje štandardy dodržiavania zákazu segregácie vo výchove a vzdelávaní, zásady prevencie segregácie, konkrétne opatrenia na prevenciu segregácie, riešenie podnetov a sťažností, ako aj plán uplatňovania štandardov dodržiava zákazu segregácie vo výchove a vzdelávaní.

Čl. 2 Štandardy dodržiavania zákazu segregácie vo výchove a vzdelávaní

1. Štandardy sú základné pravidlá, princípy a postupy predchádzania a eliminácie segregácie vo výchove a vzdelávaní. Ich uplatňovanie prispieva k dodržiavaniu princípov výchovy a vzdelávania podľa školského zákona v škole.

Vychádzajú z ustanovení **Dohovoru o právach dieťaťa**:

Článok 2 ods. 1: Zabezpečiť práva ustanovené týmto Dohovorom každému dieťaťu nachádzajúcemu sa pod ich jurisdikciou bez akejkoľvek diskriminácie podľa rasy, farby pleti, pohlavia, jazyka, náboženstva, politického alebo iného zmýšľania, národnostného, etnického alebo sociálneho pôvodu, majetku, telesnej alebo duševnej nespôsobilosti, rodu a iného postavenia dieťaťa alebo jeho rodičov alebo zákonných zástupcov.

Článok 2 ods. 2: Urobiť potrebné opatrenia na to, aby bolo dieťa chránené pred všetkými formami diskriminácie alebo trestania, ktoré vyplývajú z postavenia, činnosti, vyjadrených názorov alebo presvedčenia jeho rodičov, zákonných zástupcov alebo členov rodiny.

Článok 3 ods. 1: Záujem dieťaťa musí byť prvoradým hľadiskom pri akejkoľvek činnosti týkajúcej sa detí, nech už uskutočňovanej verejnými alebo súkromnými zariadeniami sociálnej starostlivosti, súdmi, správnymi alebo zákonodarnými orgánmi.

Článok 29 ods. 1: Výchova a vzdelávanie dieťaťa má smerovať k:

- a) rozvoju osobnosti dieťaťa, jeho jedinečných daností a duševných a fyzických schopností v ich najvyššej možnej miere;
- b) rozvíjaniu úcty k ľudským právam a základným slobodám a k zásadám zakotveným v Charte Organizácie Spojených národov;
- c) rozvíjaniu úcty k rodičom, k vlastnej kultúrnej, jazykovej a hodnotovej identite a k hodnotám krajiny, v ktorej dieťa žije a k hodnotám krajiny svojho pôvodu a k iným kultúram;

- d) príprave dieťaťa na zodpovedný život v slobodnej spoločnosti v duchu porozumenia, mieru, znášanlivosti, rovnosti pohlaví a priateľstva medzi všetkými národmi, etnickými, národnostnými a náboženskými skupinami a osobami domorodého pôvodu;
- e) rozvíjaniu úcty k prírodnému prostrediu.
2. Štandardy dodržiavania zákazu segregácie sú rozpracovaním a realizáciou praktickej časti Metodickéj príručky desegregácie vo výchove a vzdelávaní.
3. Štandardy v prepojení na metodickú príručku napomáhajú naplneniu princípu zákazu všetkých foriem diskriminácie a obzvlášť segregácie. Segregáciu vo výchove a vzdelávaní definuje školský zákon nasledovne: „konanie alebo opomenutie konania, ktoré je v rozpore so zásadou rovnakého zaobchádzania a v dôsledku ktorého dochádza alebo by mohlo dôjsť k priestorovému, organizačnému alebo sociálnemu vylúčeniu skupiny detí a žiakov alebo účastníkov výchovy a vzdelávania alebo k ich oddelenému vzdelávaniu okrem vzdelávania poskytovaného v súlade s medzinárodnou zmluvou, ktorou je SR viazaná pri uplatňovaní práv národnostných menšín na výchovu a vzdelanie v jazyku príslušnej národnostnej menšiny a pri vytváraní podmienok na vzdelávanie detí so zdravotným znevýhodnením alebo nadaním a žiakov so zdravotným znevýhodnením alebo s nadaním so zohľadnením ich vôle a záujmov a vôle a záujmov ich zákonných zástupcov, ak je účasť na takom vzdelávaní voliteľná a zodpovedá úprave podmienok výchovy a vzdelávania podľa tohto zákona, osobitne pre výchovu a vzdelávanie na rovnakom stupni vzdelania.
4. Štandardy dodržiavania zákazu segregácie vo výchove a vzdelávaní sa týkajú všetkých oblastí, ktoré upravuje školský poriadok podľa školského zákona:
- výkon práv a povinností žiakov a ich zákonných zástupcov v školskom internáte, (ďalej ŠI), pravidlá vzájomných vzťahov a vzťahov s pedagogickými zamestnancami a ďalšími zamestnancami školy,
 - prevádzka v vnútorný režim ŠI,
 - podmienky na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia detí a žiakov a ich ochrany pred sociálno-patologickými javmi, diskrimináciou alebo násilím,
 - podmienky nakladania s majetkom, ktorý ŠI spravuje, ak tak rozhodne zriaďovateľ.
5. Štandardy dodržiavania zákazu segregácie vo výchove a vzdelávaní definujeme ako štandardy postojov a hodnôt a Štandardy vyplývajúce z definície segregácie vo výchove a vzdelávaní.

Štandardy postojov a hodnôt

1. Základným predpokladom pre úspešné zavedenie štandardov, ktoré zabezpečia proces prevencie, či odstraňovania segregácie vo výchove a vzdelávaní je zásadný posun v oblasti postojového a hodnotového nastavenia, kultivácie verejného diskurzu a medziľudských vzťahov všetkých aktérov vzdelávania, ktorí prichádzajú na pôde škôl do kontaktu so žiakmi a s poslucháčmi.
2. Spoločnosť 21. storočia potrebuje občanov, ktorí majú také hodnoty, postoje, schopnosti, poznanie a kritické myslenie, aby mohli fungovať ako demokratickí a interkultúrne kompetentní občania. Postojové a hodnotové štandardy sú definované na základe kľúčových ukazovateľov (deskriptorov), ktoré boli vytvorené Radou Európy v dokumente Referenčný rámec kompetencií pre demokratickú kultúru.
3. Deskriptory (kľúčové ukazovatele) sú popisy a vysvetlenia týkajúce sa konkrétneho žiadúceho správania všetkých aktérov vo vzdelávaní:
- Zaobchádzať so všetkými ľuďmi bez rozdielu s rešpektom.
 - Vyjadrovať úctu všetkým bez rozdielu a vnímať rozmanitosť ako príležitosť a prínos pre školu pri príprave a realizovaní aktivít výchovno-vzdelávacieho procesu.
 - Vyjadrovať druhým ľuďom uznanie ako rovnocenným ľudským bytostiam.
 - Rešpektovať ľudí rôzneho vierovyznania.
 - Rešpektovať ľudí, ktorí majú odlišné politické názory.
 - Prejavovať záujem spoznať presvedčenia, hodnoty, tradície a pohľady druhých ľudí na svet.

- Dávať priestor druhým ľuďom na vyjadrenie sa.
 - Preukázať prebratie zodpovednosti za svoje skutky.
 - Ospravedlniť sa, pokiaľ niekomu ublížim.
 - Vyjadrovať vôľu a záujem spolupracovať a pracovať s druhými ľuďmi na presadzovaní spoločných záujmov.
4. ŠI pri uplatňovaní Štandardov dodržiavania zákazu segregácie vypracuje Plán uplatňovania Štandardov dodržiavania zákazu segregácie vo výchove a vzdelávaní a využíva Metodickú príručku desegregácie vo výchove a vzdelávaní vydanú MŠVVaM SR.

Štandardy priestorovej desegregácie

- Do všetkých priestorov ŠI, určených pre žiakov, je umožnený rovný (nediskriminačný) prístup všetkým žiakom. ŠI nemá priestory a budovy vyhradené pre jednotlivé skupiny žiakov vytvorené za účelom ich vylúčovania alebo neprípustného oddeľovania na základe ktoréhokoľvek chráneného dôvodu uvedené v antidiskriminačnom zákone.
- ŠI v rámci výchovno-vzdelávacieho procesu využíva priestory, ktoré spĺňajú normy stanovené regionálnymi úradmi verejného zdravotníctva, pričom výchov-vzdelávací proces žiadnej zo skupín neprebíha v priestoroch, ktorých kvalita je výrazne rozdielna oproti iným priestorom.
- ŠI je povinný využiť všetky dostupné prostriedky, nástroje a metódy, aby umožnil prístup ku výchovno -vzdelávacej činnosti v maximálnej miere všetkým skupinám žiakov aj v prípade krízových udalostí v ŠI.

Štandardy organizačnej desegregácie

- ŠI má nastavenú organizáciu výchovno – vzdelávacej činnosti tak, aby nedochádzalo k vylúčovaniu a neprípustnému oddeľovaniu niektorej skupiny žiakov.
- Všetky skupiny žiakov ŠI majú stanovené rovnaké výchovne štandardy, na základe ktorých pedagogickí zamestnanci, odborní zamestnanci a ďalší zamestnanci vytvárajú výchovné osnovy školského výchovného programu..
- Všetky skupiny žiakov majú umožnený rovnaký prístup k materiálno-technickému vybaveniu, učebným materiálom a iným pomôckam výchovno-vzdelávacieho procesu.
- ŠI je povinný využiť všetky dostupné prostriedky, nástroje a metódy, aby umožnil prístup ku výchove v maximálnej miere všetkým skupinám žiakov aj v prípade krízových udalostí v ŠI.

Štandardy sociálnej desegregácie

- ŠI využíva potrebné a dostupné inkluzívne podporné opatrenia na podporu sociálneho začlenenia žiakov a vytváranie pozitívnej podporujúcej sociálnej klímy v ŠI, ktorá prispieva k destigmatizácii a odstraňovaniu stereotypov a predsudkov.
- ŠI organizuje a podporuje programy neformálneho vzdelávania a mimoškolské aktivity smerujúce k vytvoreniu priaznivej sociálnej klímy a interkultúrneho porozumenia v rámci ŠI medzi žiakmi.
- ŠI prijíma, vychováva všetky skupiny žiakov podľa platných právnych predpisov bez vylúčovania neprípustného oddeľovania na základe akéhokoľvek chráneného dôvodu uvedeného v antidiskriminačnom zákone.
- ŠI umožňuje všetkým skupinám žiakov, aby sa pre napĺňanie a rozvoj svojho potenciálu zapájali do aktivít a súťaží, ktoré sama organizuje, alebo sú v ŠI sprostredkované, a aktívne ich k tomu motivuje a podporuje.

Čl. 3

Zásady prevencie segregácie

1. Rovnosť príležitostí – ŠI je povinný zabezpečiť rovnaký prístup ku kvalitnému vzdelávaniu pre všetkých žiakov.
2. Individuálny prístup – pri riešení výchovných potrieb žiakov sa ŠI riadi princípmi inklúzie a rešpektovania individuálnych odlišností.

3. Zapojenie komunity – rodičia, pedagogickí zamestnanci a ďalší zainteresovaní aktéri sú zapojení do procesu plánovania a realizácie opatrení na prevenciu segregácie.

Čl. 4

Riešenie podnetov a sťažností

1. Pri objavení podozrenia na segregáciu žiaci, rodičia alebo zamestnanci ŠI môžu podať podnet riaditeľke školy.
2. Riaditeľka školy je povinná zabezpečiť prešetrenie podnetu a prijať nápravné opatrenia, ak sa segregácia potvrdí.
3. V prípade, že podávateľ nie je spokojný s riešením na úrovni ŠI, môže sa obrátiť na príslušné školské orgány alebo orgán verejného ochrancu práv.

Čl. 6

Záverečné ustanovenia

1. Smernica je záväzná pre všetkých zamestnancov ŠI, žiakov a ich zákonných zástupcov.
2. Táto smernica je v súlade s pravidlami správania a konania žiakov vrátane sankcií za ich porušenie zapracovanými v školskom poriadku ŠI.
3. So smernicou sú povinní oboznámiť žiakov všetci skupinoví vychovávatelia a túto skutočnosť zapísať do skupinového denníka vždy na začiatku nového školského roka.
4. Vedenie ŠI zabezpečí vzdelávania v oblasti zákazu segregácie vo výchove a vzdelávaní.
5. S touto smernicou oboznámi riaditeľka ŠI rodičov, resp. zákonných zástupcov žiaka v septembri každého školského roka.
6. Táto smernica bude zverejnená na webovej stránke ŠI a v zborovni (pre pedagogických aj nepedagogických zamestnancov školy).
7. Smernica nadobúda účinnosť 1. septembra 2025.

Ing. Jana Slavkovská
riaditeľka ŠI